

Axiologie medicală

Curs opțional

© Catedra de filosofie și bioetică,
USMF „Nicolae Testemițanu”

4.

Implicări axiologice în medicină

- Subiecte esențiale ale axiologiei medicinei
- Valori de bază ale medicinei
- Pe
- med

Subiecte esențiale ale axiologiei

medicinii

Persoana umană sau omul constituie valoarea existențială supremă. Toate problemele, efectele, referințele se focalizează asupra persoanei umane. De la om, prin om, pentru om se manifestă sau se valorifică. Medicina în corespundere cu tendințele sociale curente determină nu numai starea de sănătate a populației și trasează strategii de conservare a sănătății sau de redresare/ameliorare a acesteia. Omul sau persoana umană reprezintă o valoare obiectivă a tuturor timpurilor, fără de preț fiind considerată în tradiția culturală a umanității drept o creație divină. Sănătatea și viața devin valori doar în corelație cu valoarea omului ca atare, unica ființă pe Pământ cu rațiune ce raționează existența sa și a lumii. Omul, viața, sănătatea devin valori esențiale a civilizației. După sau concomitent cu consacrarea acestor valori capătă statut similar divinitatea – creatorul universului, omului și dirigitorul sănătății sale și tămăduitorul (medicul) care era privit ca realizator al planului divin de a realiza însănătoșirea persoanei.

Subiecte esențiale ale axiologiei

medicinii

✓ Reprezentarea vizualizată, materializată, perceptibilă a ființei umane este realizată prin prezența **corpului** său biologic, purtătorul capacităților fizice și a calităților intelectuale. Privitor la corpul uman în bioetică se delimitează câteva momente importante. Primul și cel mai important dintre acestea, din toate timpurile, se referă la sănătatea fizică și psihică. Dacă sănătatea fizică dă vigoare și frumusețe, cea psihică facilitează pe acestea adăugând și o minunată armonie. În istorie se subliniază ba cultul rațiunii, ba cel al corpului, ba al armoniei dintre ambele punându-se la mijloc faptul sănătății.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

Suferința provocată de starea de sănătate precară a fost mereu în vizorul aprecierii social-culturale. Idealul omenirii a devenit „o minte sănătoasă, într-un corp sănătos”, fapt deja remarcat în maximele antice. De asemenea în toate timpurile a fost prezentă și valoarea estetică a corpului uman. Aceasta a devenit subiect al artei, religiei și nu în ultimă instanță al medicinei. Apare aici întrebarea: prin ce se deosebește interesul medical contemporan privitor la corpul uman față de cel din etapele anterioare ale istoriei civilizației? Răspunsul poate fi unul concludent – actualmente medicina se implică activ în transformarea fizică a corpului, fie de reconstituire a funcțiilor fizice vitale în urma mutilărilor sau afecțiunilor defectuoase ale maladiilor, fie la conferirea unor forme fizice dorite de persoană în concordanță cu unele tendințe ale modei curente.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

Relația medic-pacient. Această relație corelează, mai întâi de toate, în mod armonios componentul profesional-medical, cel psihologic și valoric. Dacă componentul psihologic e cel de acțiune, de facilitare a tratamentului prin canalul respectiv, atunci cel valoric este unul de ghidare a acțiunilor medicului în exercitarea profesiei sale.

Acțiunile terapeutice sunt determinate de acțiuni bine poziționate moral, anume pe valori. Că timpul prezent impune schimbări accentuate în relațiile medic pacient – apariția și implementarea acordului informat, care constituie o paradigmă a bioeticii, conform căreia pacientul acceptă benevol tratamentul sau procedura terapeutică după punerea la dispoziția lui a informației medicale adecvate.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

- În procesul exercitării profesiei sale **medicul** în mod inevitabil, este antrenat în multiple relații valorice, toate deosebit de importante personal pentru el și pentru scopul terapeutic.
- Poziția medicului devine dependentă de multiplele relații, dar devine prioritară doar atunci când manifestă aplicarea anumitor principii, devenite în baza anumitor valori. „Simptomica” prezenței valorice manifestate prin persoana medicului încadrat în relațiile de serviciu, deseori deloc ideale, configurează trei subiecte individualizate posibile: 1) medicul cu o poziție profesională și comportamentală evident devenită prin asimilarea valorilor spiritual-morale; 2) medicul cu o poziție diametral opusă primei (celelalte precedente); 3) medicul cu aranjamente comportamentale și morale „adaptaționiste”, șovăielnice, mascate etc., fapt ce trădează deseori și o incapacitate profesională ca atare.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

- ▣ În compartimentul dedicat actului terapeutic s-a evidențiat importanța unui actor de bază – **medicul**. Pe lângă competența sa profesională, în exercitarea funcției e necesară o onestitate impecabilă care e motorul altor calități sau valori, de fapt, cum trebuie să fie și medicina ca atare.
- ▣ Persoana medicului, în timpul exercitării competenței sale ca profesionist, nu numai că are necesitatea de a se conduce de anumite poziții spiritual-morale și axiologice, mereu de a se orienta spre anumite valori, ale asimila, ci și el însuși devine în fața opiniei publice un potențial „emițător” de valori, „far” ce orientează spiritul uman spre o conduită demnă de imitat, oferind bunătate, compasiune, jertfire de sine, competență, imparțialitate, spirit de convingere, speranță, tezaur de cunoștințe universale.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

- ✓ Prin **profesionalismului medical** se observă evident antrenarea nemijlocită în această activitate a unei întregi clase ale valorii. Nu numai secretele individuale sunt puse în joc, ci și calitățile individuale care se contopesc pentru atingerea unor valori supreme care sunt viața și sănătatea.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

O situație deosebită se prezintă a fi **confidențialitatea** care nu este o valoare, însă, respectarea principiilor confidențialității în medicină constituie o valoare veritabilă. Adică, faptul referirii către această modalitate de „conservare” a informației privitor la pacient generează poziționării ce determină orientări valorice. Confidențialitatea în medicină mai reprezintă nu numai un pretext de implicări valorice, ci și de aspecte juridice. În procesul curativ confidențialitatea este „o necesitate obligatorie în actul medical competent. Aceasta va asigura calitatea serviciului de tratament și va amplifica factorii morali, precum încrederea pacientului, sinceritatea, corectitudinea etc.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

Actul medical (terapeutic) reprezintă însăși nucleul activității medicale. Acesta constă din câteva faze: adresarea la medic, **stabilirea diagnozei**, determinarea strategiei curative, procesul tratamentului activ, tratament sau observarea post terapeutică activă, finalizarea tratamentului. La fiecare fază ale acțiunii terapeutice se include și componentul valoric. Din vremurile demult apuse și până la moment tratamentul medical se numește și dar al divinității manifestat prin mâini și minte umană, artă, măiestrie, știință etc. Și toate acestea din cauza complexității sale, irepetabilității, responsabilității de a manipula cu viața și soarta omului.

Stabilirea diagnozei, bazându-se pe procedurile de identificare a adevărului deja prestabilit cu implicarea cazurilor de stări concrete ale organismului pacienților.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

Altă ipostază a valorilor este cea a implicării în domeniului **medicinii reproductive**. La acest capitol actualmente se specifică două categorii de probleme: prima cuprinde sexualitatea și reproducția umană manifestate în mod natural, și a doua înglobând cele survenite din implicarea progresului tehnico-științific. Consecințele acestei implicări au fost diferite – s-a facilitat rezolvarea unor dificultăți ce-au persistat de-a lungul istoriei umane; unele, din contra, s-au acutizat atingând cote maxime; iar o categorie de probleme au fost generate recent, începând cu mijlocul secolului XX. Chestiunile cu referință reproductivă, cu toate că fac parte din viața intimă a fiecărui individ, au devenit în ultimul timp subiecte de promovare a politicilor sociale de sănătate sau de strategiile luptei politice pentru putere.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

Dacă până la teoria respectivă încă nu s-a ajuns, atunci latura etică se poate considera deja rezolvată, deoarece ea este preluată de bioetică. Toate aspectele, chestiunile abordate sunt orientate către același subiect – valoarea vieții. Anumite situații caută să atingă, să posede această valoare supremă, altele caută debarasarea de ea, pasiv sau activ. Tragediile umane în mare parte țin de aceste subiecte mereu prezente în toate timpurile și la toate popoarele.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

Un episod interesant actual îl reprezintă contextul axiologic al ***problemelor genetice în medicină***. Astfel, prin cercetările și acumularea cunoștințelor în domeniul geneticii umane la moment s-au conturat subiectele de predilecție cu vădită incidență axiologică. Printre acestea se numără și cele ce vor fi expuse în continuare. *În primul rând*, devine necesară delimitarea reperelor teoretice în studierea aspectelor axiologice ale problemelor genetice. Cristalizarea postulatelor teoretice privește în mod direct posibilitatea examinării obiective a diferitor aspecte ce țin de corelația moralitate–cercetare și/sau manipulare genetică.

Subiecte esențiale ale axiologiei medicinii

La fel de importante devin în aspect axiologic examinarea problemelor din cadrul:

- **transplantologiei,**
- **stărilor limitrofe dintre viață și moarte;**
- **îngrijirea paliativă;**
- **estetica corpului;**
- **modificarea apartenenței sexuale (schimbarea sexului)**
etc.

Valori de bază ale medicinei

Valoarea **vieții** în medicină se manifestă în mai multe ipostaze. Ea reprezintă cea mai importantă valoare nu numai a medicinei, ci și a întregii umanități. Totodată, este cea mai enigmatică realitate existențială care determină întregul sens al ființei umane. Însăși menirea medicinei constă în protejarea vieții, salvarea, prelungirea, ridicarea nivelului ei calitativ prin prevenirea, anihilarea ori eradicarea maximal posibilă a suferințelor. Recent medicina și-a asumat încă o funcție – cea de estetizare a vieții, de racordare la normele contemporane ale frumosului privitor la corpul uman ce menține în mod fizic viața.

Valori de bază ale medicinei

Problema valorii vieții intervine accentuat în cazul problemelor reanimatologice, transplantului de organe, fecundării *in vitro* și celei asistate medical, avortului, eutanasiei, ingineriei genetice, tehnologiilor biomedicale în general, orientărilor sexuale netradiționale, schimbării sexului pe căi medicinale, relațiilor medic-pacient ș.a.

Subiectul vieții și a protejării ei a devenit azi mai actuală ca oricând. Faptul implicării mai multor domenii ale științei sau discipline indică la acuitatea importanței salvării vieții, inclusiv și prin factorul moral. Apariția și implicarea activă a bioeticii întru protejarea vieții denotă criza survenită în sistemul moral datorită progresului tehnico-științific, criză care devalorizează viața. În rezultat, pe lângă alte deplasări de ordin spiritual-moral, omul a pierdut dimensiunea sacră a *vieții* și *morții*. Pe parcursul istoriei umane anume *sacrul* a menținut integră nu doar valoarea vieții, ci și a unui întreg spectru de valori, constituind axa sistemului valoric.

Valori de bază ale medicinei

Un rol de frunte în viața umană îl are sănătatea. Dacă *viața* în sens social contemporan este valoarea supremă, valoarea vieții în medicină este determinată de altă valoare – **sănătatea**.

Un rol aparte al sănătății este cel valoric. În medicină sănătatea are un sens valoric dublu: e considerată valoare autonomă distinctă sau, totodată, valoare-atribut al vieții. Prin sănătate se manifestă la om vitalitatea, comoditatea fiziologică, psihologică și socială, calitatea traiului, integritatea fizică și psihică, definirea personalității. În medicină menținerea vieții este scopul suprem, al doilea scop suprem, dar întrucâtva subordonat celui suprem, este sănătatea. Sănătatea constituie valoarea ce urmează vieții, cu toate că mulți consideră anume sănătatea drept valoare supremă, formulând prin această o definire și o condiționare calitativă a vieții.

Valori de bază ale medicinei

Moartea este considerată și ca valoare. Probabil că un fenomen mai enigmatic, misterios, afectiv, cu adânci repercusiuni psihologice, sociale și culturale decât moartea nu există. Pentru civilizația contemporană ea rămâne a fi concepută divers: moartea este „încetare a vieții, oprire a tuturor funcțiilor vitale; în știință – noțiune medico-biologică, ce semnifică încetarea definitivă a vieții, sfârșitul inevitabil al organismului viu. În idealism, religie, teologie – momentul separării unității trup-suflet. Toate organismele vii sunt muritoare, dar numai omul meditează asupra morții, este capabil de a o înțelege și aprecia.

Valori de bază ale medicinei

Moartea are valoare ca final al vieții, iar viața este apreciată în majoritatea cazurilor post-mortem. Unii filosofi interpretează viața și moartea ca fenomene ce nu pot fi înțelese rațional (*Schopenhauer, Hartmann, Nietzsche*)

Există multiple poziții conceptuale privitor la moarte, fapt ce a influențat cardinal asupra determinării statutului valoric al morții.

Actualmente privitor la caracterizarea morții drept valoare există diferite puncte de vedere, însă, în întreaga totalitate de poziții se reliefează două dominante și, în același timp, opuse: prima consideră moartea drept valoare spiritual-morală, iar a doua neagă această postură.

Valori de bază ale medicinei

Moartea devine în cadrul medical valoare în sens de: 1) „prag de trecere” către o altă formă de existență (eternă), ca o prelungire a vieții pământești pe o mare perioadă de timp fără corpul biologic, material (pentru persoanele religioase); 2) ca bază pentru perpetuarea altei/altor vieți (în cazul prelevării de organe și țesuturi); 3) ca motiv de curmare a suferințelor fizice irezistibile, apelându-se, în acest sens, la așa-numita moarte medical asistată sau eutanasiu. Un caz aparte reprezintă moartea embrionului sau fătului prin avortul terapeutic în scopul salvării vieții gravidei. Pentru moment e dificil de discutat dacă această moarte are sau nu sens valoric.

Odată cu aplicarea performanțelor științifice și tehnice moartea, ca antivaloare, opusă totalmente vieții, devine valoare pentru alți oameni, prin prelevarea și transplantarea de organe ce se dovedesc a fi utile altora, menținându-le viața, capacitatea mintală și fizică și, într-o măsură mai mare sau mai mică, capacitatea de muncă. Acest fapt a fost imposibil în epocile istorice anterioare.

Valori de bază ale medicinei

Dacă implicăm și aspectul religios, atunci antipodul sănătății, **boala**, devine factor valorizant. De fapt, aceeași situație poate surveni și în cazul prezenței la persoană a unei mari spiritualități. Demult e recunoscut faptul că prin boală, suferință se plasează pe planuri mai superioare spiritul, conștiința, inteligența, moralitatea, calitățile înalte. Boala devine un veritabil catalizator de sentimente, mai bine zis, un sensibilizator al acestora. În condițiile contemporane boala descoperită devine valoare medicală în sensul bunei determinări a stării generale a organismului, depistării altor maladii inclusiv, în dependență de caz, din categoria celor genetice, infecțioase, sexual transmisibile etc.

Valori de bază ale medicinei

E necesară evidențierea **sacrului** în contextul valorilor medicale. Sacrul nu numai constituie o valoare esențială, ci și o realitate ce penetrează și determină conținutul altor valori. Existența și actualitatea permanentă a valorilor spirituale perene (inclusiv în medicina) se datorează și de faptul că evoluția spirituală la om pe parcursul timpului n-a fost urmată de o evoluție emoțional-afectivă. Propagarea ori revenirea la valorile autentice trebuie să combată orientările desacralizante contemporane. Prezența sacrului în sistemul valoric presupune armonizarea sferei spirituale cu perspective de influență pozitivă în domeniul medical.

Domaniul medical presupune o multitudine de subiecte cu implicația unei deosebite încărcături spirituale relevând un conținut valoric major ce se apropie ori coincide cu sacrul.

Valori de bază ale medicinei

Domeniile preferențiale ale sacrului în medicină pot fi considerate, după părerea noastră, următoarele: 1) sacrul și rolul său în geneza, esența și interferența valorică, cu alte cuvinte, aici se includ relațiile sacru – axiologie medicală; 2) sacrul și formarea trăsăturilor morale și profesionale ale cadrelor medicale, medico-științifice și medico-pedagogice; 3) sacrul și problemele concrete de bioetică ce se manifestă în două aspecte: *primul* include valorificările teoretice, iar al *doilea* manifestările situaționale în practica cotidiană la modul concret.

Valori de bază ale medicinei

Valoarea de „**bine**”, manifestată în mod practic prin faptul de a face bine, a promova binele, a-l susține, a-l educa, a-l percepe adecvat, a avea trăiri și emoții corespunzătoare în care intervine faptul binelui.

Medicina contemporană induce unele conotații variabile ale binelui. Astfel, în medicina de azi, determinată de atâtea tehnologii sofisticate, preparate și modalități performante de diagnoză și tratament, în anumite situații nu se poate pronunța cert unde e limita binelui. Spre exemplu, cazul întreținerii organismului la aparatele de întreținere artificială a vitalității, anumite situații în reanimare, chiar în cazul fazelor terminale ale maladiilor incurabile. Până când facem bine? Un exces de bine nu provoacă suferință? Oare binele realizat de noi ca bine în anumite circumstanțe ale actului medical e bine sau rău ce provoacă un calvar?

Medicina, în virtutea sensului ei social, științific și moral, nu admite acceptarea la nivel profesional al suferinței, a jocului răului, cum ar fi în cazul aspectului teologic. Totodată, însă, nu poate percepe clar răul manifestat subtil, trecerii binelui în rău, deoarece extrem de copleșitor, rapid și globalizant s-a scientizat și tehnologizat medicina.

Valori de bază ale medicinei

Compasiunea devine azi o problemă a orientării valorice extrem de actuală. Fiind definită ca stare psihică de receptivitate și sensibilitate în care se manifestă atât sesizarea, cât și coparticiparea afectivă la suferința sau nefericirea altei persoane: milă, compătimire.

Viața trebuie salvată, susținută, îmbunătățită nu doar ca un act mecanic, rutinar, abstract, ci ca o acțiune proprie ființei umane. Manifestând compasiune, medicul nu numai se atașează adecvat profesiei sale, ci face o veritabilă pedagogie, educând pacientul însuși, rudele acestuia, personalul medical auxiliar, comunitatea locală etc. Prin aceasta se creează un potențial spiritual ce pune stavilă unor așa tendințe sau trăsături negative ca: insensibilitatea, indiferența, cruzimea, agresiunea. Fără această valoare, care, de obicei, e însoțită de sentimentul solidarității, stimei și pietății față de viața umană, activitatea medicală poate fi strict ghidată de legile științei, dar lipsită de esența sa.

Valori de bază ale medicinei

În mod firesc compasiunea trebuie să fie percepută fin, fără reclamare sau expunere fățișă, să formeze un tandem cu profesionalismul lucrătorului medical.

Patru cauze principale pot facilita diminuarea compasiunii ca valoare: 1) deficiențe ale educației din copilărie și adolescență; 2) curențe în educația și instruirea universitară (axiologică și bioetică); 3) dedarea spiritului cotidian rutinar din clinici; 4) absența promovării valorilor medicale în instituțiile medicale și în cadrul studiilor periodice de perfecționare postuniversitară a cadrelor medicale.

Valori de bază ale medicinei

Încrederea reprezintă o valoare specifică în medicină. Încrederea pacientului, alături de autoritatea profesională a medicului, taina medicală, erorile medicale ș.a. constituie, totodată, categorii de bază ale medicinei. De fapt, încrederea în medic este o valoare medicală ce persistă milenii, fiind percepută aproape axiomatic, dar în prezent a devenit o valoare către care pacientul se orientează realizând anumite exigențe impuse de propria situație – în primul rând, de posibilitatea/necesitatea de a alege medicul în veacul când nimeni nu-ți poate dicta cine să te trateze, când ai posibilitatea să devii partea cointeresată în relația medic-pacient, devenind subiect activ în cadrul acordului informat.

Valori de bază ale medicinei

Libera alegere în medicină, devenită pe parcursul ultimului secol valoare medicală, este de fapt o manifestare specifică a valorii ***libertății***, cu o prezență specifică în medicină. Ea constituie latura constitutivă a corelației medicină – societate. Aici intervin corelațiile: potențial pacient/pacient – instituție medicală, potențial pacient/pacient – medic, pacient – instituție medicală, pacient – medic. Alegerea pornește din inițiativa persoanei de a alege instituția medicală și medicul. Alegerea o face pe conștiință proprie consultând în prealabil diferite surse, inclusiv persoane fizice, fiind totodată influențat de ceva sau cineva. Această alegere poate continua și pe întreg parcursul actului medical. Totuși, această liberă alegere e relativă, deoarece depinde de mai multe posibilități (sau imposibilități) ale persoanei: posibilități fizice și psihice proprii, grad de informare și conștientizare obiectivă a situației, implicări ale instituțiilor sociale, capacități financiare, nivel de trai în societatea în care trăiește, libera circulație, nivelul performanțelor în medicină, posibilitățile organizaționale ale asistenței medicale, regimul politic al țării etc.

Valori de bază ale medicinei

Demnitatea este cunoscută preponderent drept o noțiune morală ce exprimă viziunile fiecărui om ca personalitate, ca atitudine morală deosebită a omului față de sine însuși și a societății față de el, în care se recunoaște valoarea personalității.

În medicină demnitatea este interpretată în trei ipostaze: 1) demnitatea medicului; 2) demnitatea pacientului; 3) demnitatea cetățeanului ce aspiră să i se ofere anumite servicii medicale.

Valori de bază ale medicinei

Umanismul în medicină reprezintă o valoare esențială, constituind „coloana vertebrală” a activității și axiologiei medicale. Prin investigarea diferitor aspecte ale umanismului în sfera medicală se poate contribui la consolidarea unui veritabil sistem valoric. În condițiile globalizării acesta ar putea sta la baza unui sistem valoric universal, catalizând procesul umanizării societății, întregii civilizații.

Umanismul constituie valorile spiritual-morale de bază ale medicinei întâlnindu-se începând chiar cu antichitatea, apoi pe tot parcursul istoriei umane. Destul de explicit această valoare exprimă întregul sens al *Jurământului lui Hippocrate*:

„Preceptele, lecțiile orale și tot restul învățaturii le voi împărtăși fiilor mei, fiilor învățătorului meu și ucenicilor uniți printr-o făgăduială și printr-un jurământ, potrivit legii medicale, dar nimănui altcuiva. Le voi îndruma îngrijirea bolnavilor spre folosul lor, pe cât mă vor ajuta puterile și mintea, și mă voi feri să le fac orice rău și orice nedreptate. Nu voi încredința nimănui otrăvuri, dacă

Valori de bază ale medicinei

Îmi va cere, și nu voi îndemna la așa ceva, tot astfel nu voi încredința nici unei femei leacuri care să o ajute să lepede. Îmi voi petrece viața și voi îndeplini meșteșugul în nevinovăție și curăție [...]. În orice casă aș intra, voi intra spre folosul bolnavilor, păzindu-mă de orice faptă rea și stricătoare comisă cu bună știință [...] Orice aș vedea și aș auzi în timp ce îmi fac meseria sau chiar în afară de aceasta, nu voi vorbi despre ceea ce nu-i nici o nevoie să fie destăinuit, socotind că, în asemenea împrejurări, păstrarea tainei este o datorie”

Umanismul este de fapt o valoare-condiție, exprimându-se, după cum sesizăm în definițiile de mai sus, prin valori ce caracterizează valoarea supremă – omul: demnitatea, libertatea, fericirea, binele, egalitatea, dreptatea la care se pot alătura dezvoltarea și manifestarea capacităților individuale, perfecționarea, satisfacerea necesităților și intereselor personale (în concordanță cu sistemul moral existent).

Valori de bază ale medicinei

Dacă am purcede la delimitarea aspectelor implicării/manifestării umanismului ca valoare medicală acestea ar fi: umanismul în actul medical (clinic și extraclinic); umanismul în relațiile medic-pacient; umanismul în cercetările biomedicale; bioetica și umanismul; particularități ale umanismului în medicina contemporană; problemele umanismului în medicină din politicile contemporane; procese integratoare contemporane și valoarea umanismului.

Valori de bază ale medicinei

Un loc aparte în medicină îl ocupă valoarea **estetică**. Medicina constituie un organism integrat în care conexionează eticul, esteticul, teoreticul, practicul, filosoficul, științificul, chiar artisticul, implicându-se activ elemente ori factori ce țin de probleme ontologice, epistemologice, axiologice, estetice, științifice, bioetice, medical-teoretice, clinice, juridice etc.

Atât diversitatea moral-valorică, cât și spectrul estetic, fiecare având „autonomia” sa, creează „compuși” comuni.

Medicina estetică este un domeniu interdisciplinar contemporan, aflat în zona de intersecție a științei, filosofiei și artei, care studiază legile frumuseții corpului omenesc și metodele practice ale realizării lor. Datorită afirmării insistente ale medicinei estetice a apărut o sferă nouă a medicinei contemporane – *medicina estetică*.

Valori de bază ale medicinei

Armonia frumuseții și sănătății, individualizarea imaginii omului, tratarea nu doar a unei părți ale corpului, ci a pacientului în întregime – iată principiile ce alcătuiesc domeniul medicinei estetice. Dintre specialitățile medicale cele mai dedate practicii estetice sunt: medicii esteticieni, medicii cosmetologi, stomatologii, chirurgii, otorinolaringologii, oftalmologii, traumatologii, traumatologii ortopezi. Direct sau tangențial, în cadrul actului medical, ei înlătură unele defecte sau anomalii.

Perspective ale evoluării valorilor medicale

- Deși valorile medicale persistă încă din antichitate, totuși, constituirea unui sistem valoric integru și definitiv în medicină rămâne a fi în faza debutului. Paralel cu aceasta, sub influența unui ansamblu divers de factori, chiar la moment se optează insistent pentru modificarea principiilor morale în medicină. Întru aceasta oferind variante de la cele tradiționale, clasice, având la bază postulate hipocratice ori moral-creștine până la cele mai bizare, uneori chiar amorale, infecte.

Perspective ale evolu[r]ii valorilor medicale

- **Perspectiva evoluării valorilor medicale se conturează în patru variante posibile:**
- *Prima.* Cu toate că au loc transformări radicale ale realității sociale e posibilă *perpetuarea valorilor medicale clasice* care s-au constituit sub imboldul ideilor hipocratice. Pe această cale „clasică”, de altfel, a derulat și afirmarea *bioeticii*, domeniu ce „constituie o sinteză a mai multor discipline medico-biologice și filosofico-umanistice ce au scopul de a cunoaște și proteja viul (vietățile) *de pe pozițiile eticii tradiționale*” Sună promițător, în această privință, ideea lui R. Aron că determinismul tehnologic și economic nu se va extinde în perspectivă asupra sferei institutelor politice și relațiilor ideologice.

Perspective ale evolu[r]ii valorilor medicale

- *A doua.* O cale considerată de numeroși autori drept fatală, completamente marcând antipodul primei (susmenționate), poate fi *constituirea unor valori „utilitare”* sau, mai bine zis, *dominarea „neglijării” valorilor propriu-zise și afirmării unui utilitarism medical rigid.* Evitarea unei atare căi ar fi cel mai scontat obiectiv, fapt posibil, dar nu cu o accentuată certitudine. Imperativele aroniene la onestitate intelectuală și lipsa garanțiilor împăcării omului cu soarta sa ar fi binevenite întru contracararea acestei căi. Miză ar putea fi și gândul lui Sartre prin care dovedește că omul, ținând în mâinile sale toate firele ce-l leagă pe el cu lumea, nu alege epoca sa, ci se alege pe sine în ea.

Perspectivă ale evolu[rii valorilor medicale

- *A treia. Prin formarea unui nou sistem valoric ce ar domina în medicină, sintetizând și adaptând noi principii morale, dar păstrând, în fond, valabilitatea sistemului moral tradițional („clasic”), mai bine zis „pivotul” acestuia, s-ar putea realiza un organism axiologic integrat și echilibrat. A exista înseamnă, după Sartre, a utiliza libertatea și a alege. Credem că omul poate alege și valorile spirituale adecvat situației date.*
- *A patra. Devenirea unui sistem moral „sintetic” ori principii valorice respective, fundamentând moralmente fiecare caz, conform unor formule valorice cu „destinație specială”.*

Perspective ale evolu[rii valorilor medicale

- E semnificativ faptul că cercetătorii contemporani au sesizat „că ultimul dintre textele filosofice fundamentale ale lui Sartre constituie o susținută pledoarie pentru valoarea umanului și devine, prin moartea gânditorului, un veritabil testament spiritual. [...] Sartre a fost un intelectual angajat și a militat pentru idei progresiste, pentru umanism și valoarea culturii”. Ar fi cazul să menționăm că în ciuda la toate adversitățile istoriei, cele mai importante valori spiritual-morale au perpetuat de la o epocă la alta. Să sperăm că provocările progresului tehnico-științific nu va bulversa întru atât rațiunea umană ca ea să răstoarne tezaurul spiritual acumulat de milenii.

Perspective ale evolu[rii valorilor medicale

- Promovarea principiilor axiologiei medicale la etapa contemporană a evoluării civilizației devine o necesitate stringentă, o posibilitate reală de soluționare a unei serii întregi nu numai de probleme de ordin spiritual-moral, ci și de orientare a unor aspecte importante a activității umane, printre care una deloc de neglijat – cea a vieții și sănătății.

Vă
mulțumesc pentru
atenție

